

246660 - حکم شیر حاوی ماده‌ی لیسیترین

سوال

می‌خواهم بدانم آیا استفاده از شیر خشک «نیدو» حلال است؟ چون یکی از مواد تشکیل دهنده‌ی این شیرها لیسیترین سویا هست و من درباره‌ی منابع لیسیترین تحقیق کردم و دانستم لیسیترین ماده‌ای است که برای جلوگیری از جدا شدن چربی از آب در صنایع غذایی استفاده می‌شود و از چندین منبع به دست می‌آید که یکی از آنها دانه‌ی سویا است. شرکت موظف است منبع هر یک از مواد تشکیل دهنده‌ی یک محصول را ذکر کند و این یعنی اگر بر روی یک محصول فقط کلمه‌ی «لیسیترین» نوشته شده باشد و منبع آن ذکر نشود، این محصول مشکوک است، اما اگر بر روی آن نوشته شود «لیسیترین سویا» حلال است.

خلاصه‌ی پاسخ

خلاصه آنکه: استفاده از شیر مورد سوال اشکالی ندارد و نیازی به وسواس در این زمینه نیست.

پاسخ مفصل

استفاده از این شیر یا دیگر انواع شیر شبیه آن برای مسلمان هیچ اشکالی ندارد و تا وقتی نمی‌دانیم در آن از چه موادی استفاده شده سوال و پی‌گیری درباره‌ی آن واجب نیست.

اگر هم مشخص شود که در آن چیزی مورد استفاده قرار گرفته که درباره‌اش اطلاع نداریم باز هم حکمی در حق ما ندارد، زیرا مجهول در حکم معدوم است و اگر سوال و بررسی غذا لازم بود خداوند آن را به عنوان شرطی درباره‌ی غذای کفار قرار می‌داد، و از آنجایی که با وجود فراگیری نیاز به استفاده از غذای تهیه شده توسط دیگران چنین امری وارد نشده، دانسته می‌شود که این کار (یعنی تحقیق و بررسی غذا) لازم نیست و بلکه مشروع هم نیست.

از «کمیسیون دائم فتوا» در این باره چنین پرسیده شد:

در تهیه‌ی پنیر از مایه‌ی پنیر استفاده می‌شود. آیا این پنیرها حلال است؟ زیرا این مایه‌ها را از گاو یا گوساله‌هایی می‌گیرند که ذبح شرعی نشده‌اند.

کمیسیون دائم فتوا چنین پاسخ داده است:

«برای شما اشکالی ندارد از این پنیرها استفاده کنید و واجب نیست درباره‌ی [منبع و نوع] این مایه‌ها سوال کنید، چرا که مسلمانان از دوران صحابه از پنیرهای تولید شده توسط کفار استفاده می‌کردند و درباره‌ی نوع مایه‌ی آن سوال نمی‌کردند» (فتاوی اللجنة الدائمة: ۲۲/۲۶۳ - ۲۶۴).

شیخ ابن عثیمین . رحمه الله . می‌گوید:

«اصل در همه‌ی چیزهایی که خداوند بر روی زمین برای ما آفریده این است که همه‌اش حلال است، زیرا الله متعال می‌فرماید:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ [بقره: ۲۹]

(اوست آن کسی که هرآنچه در زمین است را برای شما آفرید).

بنابراین هرکسی ادعا کند که این چیز به دلیل نجاست یا سبب دیگری حرام است باید دلیل بیاورد. اما اینکه هر توهم یا هر سخنی را باور کنیم، چنین چیزی هیچ اصل و اساسی ندارد» (لقاء الباب المفتوح: ۳۱/۲۰).

ثانیا:

نباید به هر شایعه‌ای که درباره‌ی شیرهای موجود در بازار و مواد استفاده شده در آن گفته می‌شود که ممکن است اصل ماده‌اش حرام یا مشکوک و مانند آن باشد توجه کرد، زیرا اگر منبع آن گیاهی باشد که هیچ اشکالی در حلال بود این شیر نیست.

و اگر منبع آن حیوانی باشد یا این حیوان به صورت شرعی ذبح شده یا مردار است.

اگر از حیوان حلال باشد و از سرزمینی باشد که ذبحشان حلال است، در این صورت حلال است و اشکالی در آن نیست.

و اگر از حیوانی باشد که خوردنش حرام است، یا از سرزمینی باشد که ذبحشان حلال نیست، باز هم این شیر حلال است، زیرا از دو حالت خارج نیست:

. یا این ماده به سبب افزودنی‌های شیمیایی از طبیعت خود استحاله شده و تبدیل به ماده‌ای کاملاً جدید شده است.

. یا آنکه در آن حل و گم شده و دیگر اثری از آن در این شیر و محصولات مشابه باقی نمانده است.

ما در پاسخی دیگر پیش از این بیان کردیم که «لیسیتین» و «کلسترول» و دیگر موادی که از منابع نجس استخراج شده‌اند، در صورتی که مقدار آن ناچیز باشد و در دیگر مواد پاک و حلال حل شده و گم شود، استفاده از آن در دارو و غذا جایز است.

والله اعلم